

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa Mercat, 21.

SUCURSAL D'ADMINISTRACIÓ A BARCELONA:

Llibrerias de la Marina, Argenteria,
61, de Verdagner, Rambla del mitx 5, de
Palahi, Ponent 18, y Arolas 3, entressol.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

San Martí. 4 rs. al mes.
Fora. 12 » trimestre.
Anuncis y comunicats a preus conven-
cionals.

PAGOS A LA BESTRETA.

LOS ORIGINALS NO S TORNAN

Calendari de la setmana:

Diumenge.—La Invenció del cos de S. Esteve proto-martir.

Dilluns.—S. Domingo de Guzman cl. y fr.

Dimars.—Ntra. Sra. de las Neus.

Dimecres.—La Transfiguració del Senyor y Sant Just y Pastor germans mrs.

Dijous.—S. Gayetà fr. y S. Albert de Cicilia.

Divendres.—Sts. Ciriach, Largo y Esmaragdo, mrs.

Dissapte.—S. Romá soldat mr.

Diumenge.—S. Llorens dieca mr.

ESPECTACLES PARTICULARS

CIRCOL RECREATIU MARTINENSE. — Lo disapte, per la nit, es farà lo ball d'etiqueta en lo local de la Societat, que devia verificarse la nit de Sant Jaume.

ESPECTACLES PÚBLICHS

BARCELONA

TEATRO DEL ODEON.—Avuy diumenje.—Tarde.—Lo drama **Pedro el negro**.—Altre preciós drama **Mal usar no pot durar**, y la xistosíssima comedia **La gossa de D. Cristófol, ó l'illas escorredor**.—Entrada 12 quartos.

TEATRO DEL TIVOLI.—Avuy, diumenje.—Tarde y nit.—Lo grandió ball d'espectacle dividit en 11 cuadros, **Parthenope**.—Entrada 2 rals.—No 's donan sortidas.

TEATRO ESPANYOL.—Avuy, diumenje — Pera la nit, **Doña Juanita**.

BON RETIRO.—Avuy, diumenje.—Tarde y nit. — **La tempestad**.

CIRCO ECUESTRE BARCELONES.—Companya ecuestre-gimnástica.—Avuy diumenje.—Dua grandiosas funcions de tarde y nit.

SALO DE LA PALMERA.—Carrer de Bilbao y plassa de Junqueras.—Avuy, ball á las tres de la tarde.

PABELLÓ Y JARDINS DEL NOU ORIENTAL.—(Hospital y Cadena).—Avuy á las 3 y á dos quarts de nou ball.

CATALANISME

Sr. Director de *La Veu del Montserrat*. (*)

Respectable senyor y amich: Al rebre lo primer nombre del seu periódich y al veure que tractava de defendre (sens barrejar la política) los principis relligiosos y socials, senti 'l desitx de donarli l' enhorabona y fiu lo propósit d' enviarli algunes senzilles ratlles qu' encara que pertanyents á coses de menor importancia s' avinguessen á una publicació que s' anomena en segon lloch *Setmanari popular de Catalunya*. Causes de tota lley m' han privat fins ara d' agafar la ploma pera cumplir una obligació que m' havia imposada.

Vull parlar (y no es la primera volta) de catalanisme entés de

(*) Tan per honrar la memoria del il·lustre Milá y Fontanals com per buscar algun conhort á la pena que sa pérdua á tots nos causa, hem cregut oportú reproduhir aquest article que 'ns trameté nostre bon amich als principis de la nostra publicació, article que, en la forma mes senzilla y planera, es tot un programa de verdader Catalanisme. Allissonats ab la doctrina y exemples del gran mestre, hem procurat nosaltres serhi fiels y per eix camí pensam seguir mentres Deu nos dongue vida.

(Nota de la Redacció.)

certa manera. Ja se qu' hi ha qui vol tractar lo mateix assumpte, atenant, segons tinch entés, al modo de pensar y de obrar de les persones, y que un altre també discret escriptor pensa fer algun article tocant á la successió hereditaria catalana. Mon objecte es mes humil: no mira mes enllá de lo que 's pot dir lo costat exterior de les coses de la nostra terra.

Hi haurá sens dupte molts, tant d' aquells á qui plau l' esperit catalá, com així mateix de los qui no 'l veuhen ab gayre bon ull que preguntarán: donchs qué ¿aquest esprit no galleja are per tot arreu? ¿voleu pendre les coses á la encesa? ¿no s' ha fet prou en poch's anys?

Molt s' ha fet y adhuch molt de bo. Un afecte que no gosava eixir dels llavis s' ha proclamat ab altas veus y ha conseguit que l' envoltessen y quasi 'l respectessen los qui avans lo menyspreavan. La llengua que 's conreava poch y molt sovint per indignes matèries, te are obres de gran preu. S' han estudiat y ab mes dalé s' estudian cada dia, la historia, les lletres y les arts catalanes y fins los monuments de grandor ó de boniquesa fets per les mans de la natura que 's trovan abundó en nostra patria. La poesia y la pintura han retratat nostres costums tradicionals, moltes voltes (no sempre) ab veneració y ver afecte. Y además (cosa qu' en veritat no 'ns ompla massa) los marbres ó les rajoles de les cantonades están plenes de noms de grans homes, fills de Catalunya, com si fossen l' índex d' un tractat d' historia.

Donchs ¿qué voleu mes? dirán amichs y adversaris. Voldriam una cosa de menos soroll y lluentó; voldriam veure mes afany per la duració y guarda de les costums catalanes; que hi hagués catalanisme en la realitat y no sols en los llibres. Ja sabem que aixó es un punt molt dificultós, que 'ns ve contraria la corrent del temps y que de lo que 'ns queixam no 'n té la culpa ningú en particular, lo que vol dir á poca diferencia que la tenim tots.

Alguna cosa hi há de que no 'n té la culpa la corrent del temps ni la tenim tots, sino que la té, com se sol dir, en Pere ó en Berenguera. Parlam de la destrucció de les velles obres arquitectòniques. A molts aixó no 'ls fa pas res y encara hi ha persones espectables qui als aymadors de les antiguitats nos tenen per maniáticos. Altres son enemichs de les mateixes per rahons d' utilitat... que diuhen pública, y alguns hi ha que les estimen ab un amor massa platónich. Aquest que 's fa fabricar un moble ab archs punxeguts,

demá tirarà á terra, si s' esdevé, un edifici gòtic ó bizantí. Aquell qu' está enamorat dels seus blasons, molt sovint mentiders, se ven los palaus dels seus avis. Se predica l' ensenyansa de l' art espanyol, mentres se tiran á terra antiquíssimas y venerables iglesias. Y es ben cert que semblant cosa no passa ara sino á Espanya. Ja vindrá un temps en que estarem mes avansats... será quan no hi haurá remey.

La utilitat material es per cert un ídol del nostre temps; mes n' hi ha un altre, encara mes poderós, com que aquell s' en fa moltes voltes esclau, y es *lo bon to*, lo desitx de fer lo senyor. Mes que demócrates se veuhen, com deya un malaguanyat catedrátich, pretenents d' aristocràcia. Los puritans d' Inglaterra se rapavan lo cap per no semblarse als cavallers, ara 's pot dir figuradament que tots nos deixam creixer tant com podem la cabellera.

En lo mateiv us de la llengua materna, que es alló en que hi ha més feultat y constancia, no tot es or fi, y aixís 's vejé en lo poch cabal que 's feu, no hi ha gayres anys, d' una lley que li doná una fonda ferida (1), ben al revés del gran burgit que mogué després un decret ridícol y que no podia ser de llarga durada contra les comedies catalanes. Aixís també 's veu en lo fástich ab que 's miren certas paraules que no semblen prou pulcres, com son *exempligracia*, *ensopega*, *agenollarse*, *preu*, *advocat*, *dugas*, *cego*, etc., etc. Pochs son los que no s' avergonyeixen de dir *pare*, *mare*, *oncle*, *padrí*, *mossen*; los qui no 's menjen un *y* en los noms de casa y no afegeixen un *de* als de las seves mullers, los qui no anomenen ab noms de fonts castellans (ben ó mal pronunciats) y encara americans ó extrangers, los seus fillets y filletes, fugint dels nostres bonichs diminutius y derivats. Si aixó es catalanisme la mena que se 'n perda.

Arrivam á un punt de que ja s' ha parlat molt, pot ser no prou. No hi ha molt que per tot arreu reynava una hermosa varietat de vestidures, de que sols se veuhen are escasses reliquies. Los homes y les dones de las diferentes encontrades se distingian tan per lo tall com per la especie de les robes. Aixó se 'n es anat ó se 'n va, y ni solzament se tracta de mantindre lo que era com una recor-

(1) La que priva de fer escriptures públiques en llenguas provincials, portant l' es-
prit uniformador mes enllá que 'ls mateixos romans que deixavan fer fideiçomissos en
celta y en púnich.

dansa y compendi de tot lo demes, es á dir, lo que cobreix y adorna la part superior y principal del cors. Les dones deixan la caputxa per la mantellina blanca, la mantellina blanca pel manton blanch, lo manton blanch per la mantellina negra. Los homes deixan la ayrosa gorra catalana per la llelja y estranjerada catxutxa. Semblava que la gorra ó barretina volia aguantarse y n'hi havia que deyan molt be «que fa més l'home». Es cert, al manco que ennobleix la manta y las espadenyas y que embelleix los mateixos vestits tallats al modern. Tant se val: hem arribat á un temps que 'l pagés se dona vergonya de semblarho.

¿Qué direm de les velles usances? Tothom fuig del camp, de aquelles masies umplertes de gent, ahont los mossos menjaven á una mateixa taula ab los amos, que eren un lloch de secors pels pobres freturosos dels encontorns, de aquelles costums senzilles y hospitalaries, de aquelles festes majors de cada casa que eran un fort vincle d'amorós tracte entre'ls parents, mostres ne queden, mes ben poques. Los mobles de fora van imitant á los de las ciutats, al mateix temps que los de las ciutats van imitant los de França. Les practiques que avensaven ó acompanyaven als casaments, los jochs de Nadal y d'altres festes, les enramades que no devian res al art; les dances senzilles y decoroses al ayre lliure y á la llum del dia, que feyen á voltes part d'un antich ceremonial, tot se pert, ó decreix ó s deforma. Fins los ayres ó tonades de la música catalana son tretes de casa seva per sonates vingudes d'altres terres que sembla que's barallen ab los mateixos instruments que serveixen per tocarles.

Encara 's mantenen fermes algunes coses, com son los castells d'homens del camp de Tarragona que, segons creyem, s'haurian de reformar, mes no de proscriure, y com es també la sardana ab tant amor servada pels geronins y ampurdanesos: ball original y de antiquissim llinatge, en lo qual se complauen tant los qui 'l miran com los qui l'executen. Alguna altra cosa segueix, ó natural ó imitada, com son los cants en les vigilies de certes festes y no 'ns desagrade la imitació ab tal que s'acosti á l'original lo mes que's puga.

¿Y no's podria fer alguna cosa mes que imitar? ¿no's podria treballar porque 's guarde qualque cosa de lo qu'encara queda? Intent dificultós es sens dupte; mes una propaganda continua ja d'escrit y ja mes de paraula, una afició en que's conegués no sols curiositat, sino respecte, podria fer que los que encara segueixen antigues

costums no se avergonyissen de seguirles. Podria veure's en certs cassos la preferencia donada á la barretina (y no fora la primera vegada): seria fàcil moltes voltes fer callar les tonades estrangeres y premiar, com s'ha fet en Galicia, als bons sonadors dels ayres de la terra.

Y si tot aixó no hi basta, si tot se'n va, si aquesta y altres prédiques dels catalanistes no poden ser mes que exhalacions sens conseqüencia, no'ns dexam enganyar: no cantem cants de victòria, sino elegies. Digam, finalment, que vivim de recorts, si no volem reduhir l'ús de nostre estimada llengua á expressar solament idees que lo mateix podrian expressarse en la castellana, en la francesa ó en la llatina ó en la inventada per Sotos Ochando.

La poesia dels poetes se inspira de la poesia del poble. No n'hi ha prou de fabricar hermoses tasses d'argent ó de cristall, si no's poden omplir d'aquelles aygues que's depuren y s'enforteixen gotejant per les esclletjes de les roques.

M. MILÀ Y FONTANALS.

Barcelona, 6 de Juny de 1878.

(De la *Veu del Montserrat*.)

LAS CAIXAS D' ESTALVIS

(SA INSTALACIÓ.)

En un dels números anteriors mostrarem lo convenientas que son, y avuy venim á cumplir lo que prometerem, aixó es, explicar lo modo d'instalarlas y dels medis de que's deuen valer pera funcionar.

La instalació pot ésser de dos modos: purament particular y ab l'intervenció de la autoritat local. Pera instalarlas purament particular, basta que una junta iniciadora, cridi á reunió las personas d'importancia, simpatia y representació de la localitat, que en aquesta reunió's nombri una junta composta de personas que puguin mereixer la confiança de tothom, y una vegada discutits y aprobats los reglaments ab que deuria regirse, se demana lo competent permis á l'autoritat de la provincia. Un cop obtingut, pot ja inaugurar-se tan necessaria y benéfica associació.

Sí en cambi es vol que sigan com generalment son, y nosal-

tres creyém que deuen ésser las caixas d' estalvis, llavors la junta iniciadora, si aquesta no es la mateixa autoritat, se dirigeix á l' ajuntament en busca de protecció y com que fora fins ridicul no respondrer ab galanas frases á tan humanitaria veu, pot quasi assegurar-se una resposta satisfactoria. En tal cas, se compon la junta efectiva de representació del ajuntament, del jutjat, de la part eclesiástica y representació del poble, ó sia una junta mixta. Se discuteixen y aproban los reglaments, se demana l' aprobació á la autoritat de la provincia, y queda legalment constituïda la associació que 's desitja.

Ve després la instalació, que deurá ésser en un dels punts més centríchs de la població, y que segons nostre entendre podria ésser en una de las dependencias de las Casas Consistorials, á lo que cap regidor creyém pogués trobar obstacle; y en cas de negarse tan justa petició, lo punt més centrích fora lo local que ocupa lo Centre Industrial, punt que si tenim l' atreviment de citar, es perquè creyém ó estém en la convicció que fora alta honra albergar, una institució que per los molts beneficis que reporta á una població en general y en particular á la classe obrera, es fins un bon xich entrellassada ab lo Centre Industrial, associació que per estar composta dels diferents gremis de Sant Marti, no te altre objecte que afavorir á la classe treballadora.

Destinat lo local, ve lo gasto de instalació; y com que ni s' han obtingut beneficis, ni 's tracta d' una institució que 's pagui quota mensual, ni que ningú estigui exposat á danys ni beneficis, d' aquí que no poguém passar per alt un dels punts més importants de sa instalació.

Si pera crear la caixa s' ha demanat la protecció al Ajuntament, á aquest li corresponent subvencionar los primers gastos, que serán tant més petits, quant més haja sigut sa galanteria en oferir una dependencia de las que ja están ben amobladas; puig que llavors sols hi ha 'l gasto dels llibres y libretas necessarias; pero si la caixa s' instala purament particular, fins no fóra de lley demanar subvenció á qui ha dat una prova de desconfiansa, y com se comprendrá es precís acudir á un reparto entre 'ls iniciadors, ja ab lo carácter de donatiu, ja ab la condició de reembols, lo dia que la caixa, després d' atesas sas atencions, tinga algun sobrant.

Creyém qu' ab lo dit queda prou esplicada sa instalació, y si en nostre narració haguessim passat per alt algun detall, nos oferim á

darlo minuciosament á aquellas personas que vulgan iniciar un pensament, á la par que benéfich, altament humanitari.

Prou per avuy; guardem per un altre dia acabar-lo, ó sia parlar del modo de funcionar.

SECCIÓ OFICIAL

Ajuntament Constitucional de Sant Martí de Provensals.—En virtut de lo acordat per aquest Ajuntament en consistori del dia 23 del corrent, se fa públich que desde lo dia 28 del propi mes fins lo 15 de Setembre próxim, las horas de despatx en aquestas oficinas municipales seran en los dias laborables de las 7 y mitja á las 10 del matí, y per la tarde de las 4 y mitja á las 7; y en los dias festius, unicament per lo matí de las 7 y mitja á las 10.

Sant Martí de Provensals 26 de Juliol de 1884.—Lo Alcalde Constitucional President, *Salvador Buxó*.—P. A. D. A.—Lo Secretari, *Albert Rovatti*.

Administració de Consums de Sant Martí de Provensals.—Estat demostratiu de la recaudació obtinguda en los Fielats d'aquest poble desde 'l dia 25 al 31 del passat mes los dos inclusius. — Fielat n.º 1, Pessetas: 2644'58—Fielat n.º 2, Idem 1886'22.—Fielat n.º 3, Id. 1933'81.—Fielat n.º 4, Id. 1285'42.—Fielat n.º 5, Idem 318'96.—Fielat n.º 6, Id. 81'84.—Fielat n.º 7, Id. 000'00.—Total pessetas: 8150'83.

Recaudació obtinguda en l' Escorxador durant lo mateix termini ab expressió dels caps sacrificats y pés de 'ls mateixos. —Caps, 738.—Pés, kilógs. 13792'06.—Import, Pessetas: 2758'52.

Sant Martí de Provensals 31 de Juliol de 1884.—Lo Oficial del Negociat, *JOSEPH ADMETLLA*.

Administració de Correus de Sant Martí de Provensals.

Nota de las cartas que per ignorarse lo domicili de sos interessats s' han continuat en las llistas d'aquesta Administració desde 'l 31 de Juliol al 1.º del actual.

Cárme Mercadé.—Joseph García.—Bartomeu Mirapeix.—Angela Piera.—Buena-ventura Carreras.—Joseph Laulis.—Santiago Puertos.—Antoni Gobern.—Eusebi Paredes.—Francisco Ribot y C.—Joseph María García.—Antoni Monrás.—Francisco Figarola.—Rita Farné.—Miquel Vilella.—Angel Pere Fuertes.—Antoni Balanyá.

Sant Martí de Provensals, 1.º de Agost, de 1884.—Lo Administrador, *Sebastià Llorens*.

SECCIÓ RELIGIOSA

Parroquia Nova de Sant Martí de Provensals.—Avuy, diumenge. — Ofici á las deu. A las quatre de la tarde trisagi en obsequi de la SS. é inmaculada Concepció de María, cantat per lo coro de fillas de María; y després del trisagi ab exposició del Santíssim Sacrament, se continuarán las rogativas pera que Deu nos deslliure del cólera resan las lletanías dels Sants.

Iglesia antigua de Sant Martí de Provensals.—Avuy, 3 del actual, per esser primer diumenge de mes, á las 6 del matí, hi haurá l' acostumbrada professó del Roser; y per la tarde á las 4 rosari y trisagi á la Verge.

ANUNCIS

CANÓFUGO

¿Perqué 'l transcurs dels anys fa tornar lo cabell blanch?—Perque va perdent la forsa vital que necessita pera sa completa nutrició; pero aquest inconvenient s' evita usant lo *Canófugo* que prepara lo farmacéutich *J. Ballcells*. Es un líquit que sens tenyir retorna paulatinament lo color primitiu al cabell esblanqueit, fortifica 'l cap, y no perjudica en lo mes mínim Demanar prospectes en la Farmacia del autor, Ronda de Sant Antoni, 76.

Lo *Canófugo* 's troba de venda en los depósitos següents: Perfumeria de Lafont, carrer de Fernando VII; Perruqueria de Duch, Rambla del Centro; Perruqueria Moderna, Passeig de Gracia; Farmacia del Dr. Massó, Rambla dels Estudis. Demanar prospectes en la Farmacia del autor, Ronda de Sant Antoni, 76.

FÁBRICA D' AYGUARDENTS

Fundada en 1790.

Destilació y rectificació d' alcohols, ginebra alemana
de J. RICARD HANGEL, Hamburgo.

FÁBRICA Y ESCRIPTORI

Passeig Cementiri, 119 y 121. — Passatge Cabrinetty, 10,
Igualtat, 4, 6, 8 y 10.—Barcelona.

LOHENGRIN ANIS

MARCA ESPECIAL registrada (una estrella ab cinch puntas, JANÉ ROIG.)

BARCELONA.

Gran economia pera las familias.

CALDO CIBILS

Aliment lo mes sa, nutritiu y económic.

Lo *Caldo Cibils* preparat ab las mellors carns de bou de ls richs pastos del Uruguay, dona instantáneament y sens preparació de cap mena lo millor caldo que pot desitjarse; y á diferencia dels demás caldos y extractes usats fins ara, lo *Caldo Cibils* es de un gust agradable y exquisit.

Se vent en lo carrer de Sant Pere, n.º 35, tenda de comestibles de F. Francolí (avans Pedrola), Sant Martí de Provencals.

NOVAS

Divendres últim celebrá nostre Corporació Municipal sessió de segona convocatoria, la que s' obrí á dos quarts de sis de la tarde, baix la presidencia del senyor Alcalde don Salvador Buxó, ab assistencia de quince senyors regidors.

Lo senyor Secretari doná lectura de l' acta de la sessió anterior, y després de mediar algunas observacions entre varis senyors y la presidencia quedá aprobada.

Lo senyor President doná compte de las gestions portadas á cap per ell mateix en motiu dotar quantantes la barriada del Fort-Pio de bona aygua que tanta falta li fá, preguntant al Ajuntament si creya convenient comprar ó enmatllevar dos carros-botas pera portar interinament l' aygua á aquell barri, essent de parer que de moment s' enmatlle vessin dos d' aquests carros, pero que s' en fessin construir dos puig que podrian sempre ser útils pera determinats cassos.

Presentá lo senyor Alcalde lo cost de cada un d' aquells carro-botas, segons lo mateix constructor de las de Barcelona, y com al municipi li semblesin molt cars, puig cada un valdria 580 pessetas, y havent fet present lo senyor Forn que en Sant Martí hi ha algun industrial que te carros-botas que segurament ab molt gust los prestaria al municipi, s' acordá suspendres la construcció d' aquells carros.

Se doná compte dels gastos ocasionats per la Junta local de Sanitat ab motiu de la instalació del hospital que aquella ha disposat pera lo desgraciat cas d' una invasió colérica, y per més que no fou del cas s' ocasioná un bonich altercat entre los senyors Rusca, Forn, Agustí y la Presidencia.

Digué lo senyor Rusca que la Junta de Sanitat s' havia estralimitat portant á cap travalls de molt poca importancia, quant altres de moltíssima havian sigut olvidats y també per no haver acatat un acort que pren-

gué lo Municipi en una de sas últimas sessions, que consistia en formar part de la Junta local de Sanitat tots los metjes y farmacéutichs de la població, y per lo tant atacá durament aquesta Junta per desobehir á dit acort.

La Presidencia contestá de moment al senyor Rusca, dihent que moltes vegadas valia més no fer res que portar á cap algun treball puig llavors se te medi de criticar sens cuydado d' ésser criticat; y que respecte al acort pres per l' Ajuntament de que formessin part de la Junta de Sanitat los metjes y farmacéutichs de la població, sols podia ésser en caràcter d' auxiliar, puig que era lo senyor Gobernador de la provincia qui devia fer tal nombrament.

Fent us de la paraula 'l senyor Rusca ratificant lo anteriorment dit y estenentse més, acabá dihent que la Junta local de Sanitat ha fet lo que no devia y no ha fet lo que devia fer.

Manifestá la Presidencia al senyor Rusca que sa obligació, si alguna cosa sabia que devia ferse y no s' ha fet, era venir y manifestarho pera son degut correctiu, y no criticar lo que s' havia fet ab la més bona intenció puig aixís es com se fa perdre al home actiu las ganas de treballar, digué: que si lo senyor Rusca parla per las ayguas enxarcadas que hi havia á prop de sa casa, ell mateix feya pochs dias que hi havia anat pera mirar de ferlas desapareixe.

Digué lo senyor Agustí que los metjes y farmacéutichs de la població habian sigut ja cridats del modo que ho devian serho, aixó es, com auxiliars, puig que com havia dit lo senyor President al Gobernador de la provincia toca sols lo nombrament de las Juntas locals de Sanitat, y que per lo tant devian aprovarse los comptes presentats per la Junta de Sanitat local y aplaudir tot lo que aquesta havia fet; y acabá dihent al senyor Rusca que devia haver fet us de son dret fent desapareixer aquell foc de corrupció que te prop sa casa y aconsellant la prompta aprobació dels comptes ants dits.

Fent us de la paraula lo senyor Forn dihent que la Junta de Sanitat, segons ell, no s' havia estralimitat devant l' eminent perill que 'ns amenaça, per que no obstant no havia fet lo que devia no fent cas del metjes y farmacéutichs de la localitat, acabant proposit que la Junta local de Sanitat s' ampliés ab tots los facultatius de la població, remetent aquest acort al senyor Gobernador pera sa deguda aprobació.

Digué llavors lo senyor Rusca que per las declaracions dels senyors Agustí y Forn veyá que no havia estat desacertat com sa primera afirmació, aclarint un tant á lo que 's referia á l' aygua enxarcada de sa barriada dihent que també 's referia á altres llocs de Sant Martí.

Lo President senyor Buxó digué que los que componen la Junta local de Sanitat no 'ls feya res que fossin deu com quaranta sos individuos, que cap d' ells se vanagloriava de serne individu y que per lo tant que 's fes lo que 'l Ajuntament volgués.

Lo senyor Agustí digué que ell creya podian los facultatius ésser auxiliars sens nombrament del Gobernador; torná lo senyor Forn ab la seva

proposició; parlà lo senyor President repetint que 's fes lo que 's volgués.

S' aprovaren los comptes presentats per la Junta de Sanitat que pujaven 386 pessetas, y després de llegit y discutit un ofici d' un propietari, qual nom sentim no recordar, y ab lo qual l' Ajuntament te pendent un contracte del que demana compliment dit propietari fins tot lo mes de Janer de 1885 si vol lo municipi practicar en terrono de sa propietat algunes obras sanitarias, s' aprovà ab caràcter etxecutiu y s' acordà també remetre al senyor Gobernador de la provincia aquell acort de formar part de la Junta local de Sanitat los metjes y apotecaris de Sant Martí, pera son degut compliment.

Era ja molt tart y mentres se discutia si per los guardias municipals se comprarian capots ó levitas, passadas las horas de reglament, per majoria de vots s' acordà alsar la sessió.

Eran las vuyt.

—Com veurán nostres lectors, donem lloch de preferencia al important article que publicà l' últim número del acreditat periódich catalá *La Veu del Monserrat*, degut á la ploma del sabi catedratic don Manel Milá y Fontanals. Aixís honrem la memoria de nostre inolvidable mestre.

—Fa ja bastant temps que un dels més importants industrials en la barriada del Portal de Sant Càrlos, valentse d' alguns senyors regidors que formavan en aquella época part de nostre Ajuntament, y després de sis mesos de gestionar fins y á recorrer al senyor Agustí y Carreras, lográ una millora important sens costar al municipi més que lo que 's necessita pera la colocació d' un fanal, qu' era lo perque de sas llargas gestions.

Donchs bé, fá ja dias que lo mentat fanal ha desaparegut, ha sigut traslatat segurament á diferents serveys, sens tenir en compte lo importantíssim paper que representava en lo lloch ahont estava emplantat.

Lo senyor Llusá, que es lo industrial á qui 'ns referim, al veure que treyan de son lloch al objecte de sas tan llargas gestions, que desfeyan lo que tant y tant li costá de construhir, no pogué menos de interrompre al que tal obra portava á cap, preguntantli lo perque de sos travalls, trobant per resposta qu' éll obehia á lo que li havian manat.

¿Es que nostra corporació municipal creu qu' era en aquell lloch inútil ja que 's troban per aquells voltants alguns llums eléctrichs de l' empresa del Ferro-carril de Fransa? ¿Per ventura pagan sa contribució y demés cargas del Estat á dita companyia los vehins d' aquella barriada? Demá que per qualsevol motiu aquells llums no s' encenguin, ¿ab qué indemnizará lo municipi los mil perjudicis que pot ocasionar lo miserable estalvi del gasto que ocasiona un fanal á las arcas del mateix? ¿Per ventura, entre aquells vehins no hi ha un número crescut de contribuyents que contribueixen molt y molt, per sa classe d' industrials, al augment de nostre arca municipal? Encara qu' aixís no fos, ¿no serian dignes de més atenció?

Esperém, donchs, esser atessos per part de qui corresponga, puig si per tant poca cosa se donan á coneixer, ¿qué seria d' aquells vehins si 's tractés d' una millora de més gasto, de molta més importancia?

No sols no devia tocar-se lo fanal en qüestió, sino que deuria illuminar-se convenientment aquella barriada.

—Lo dia de Sant Jaume fou diada de *gresca* per algunas barriadas d'aquesta població.

En lo Bogatell tingueren lloch sérias garrotadas entre quatre subjectes, tres contra un, y veyentse aquest sol é indefens feu us d'un revolver que portava, disparant quatre ó cinch tiros sens causar més que un regular susto als vehins y molt especialment á un pobre fanaler ocupat en sa obligació.

En la Segrera uns quants clients del café Queraltó surtiren del mateix á garrotadas, y á pesar d'ésser á altas horas de la nit los vehins tingueren de posar la pau.

En una casa no molt apartada del carrer de Sant Pere, 's dongué fi á una xistosa comedia de la que anem á enterar á nostres lectors.

Havítavan en ella dos germanas sumament parescudas, una de las quals mantenia ja de temps amorosas y amagadas relacions ab un jove d'aquesta localitat. No feya molts dias que 'l mateix subjecte cridá á l'altre germana demanant tenir relacions, á lo que accedi ella ignorant per complert que aquell fos lo promés de sa germana.

Un dia manifestá á aquesta que tenia relacions ab un jove, la germana li manifestá desitjos de coneixe 'l pretendent per lo que li digué ahont podria veure'l, enrahonant ab ella. Aixís ho feren y quina no fou sa sorpresa al veurer que era lo seu mateix promés, deixaren las dos al jove com pogueren sens dir res, y la nit de Sant Jaume, al presentarse aquell á sa habitació lo tiraren escaleta avall ocassionantli algunas contusions y moquentse al consegüent escándol per tot lo vehinat.

Entre nou y deu de la nit del mateix dia, una dona ja de edat que 's dirigia á Barcelona, passava pe 'l sardinell que fa de socal als rails del tramvia en lo siti comprés entre las Sangoneras y la casa Maristany; al veurer venir un d'aquestos trens, sens saber ahont decantar-se 's tirá al fons del camp ab molt mala sort; permanesqué en aquell lloch mes d'una hora desmayada y ab un bras fracturat sens que cap dels transeunts, que en aquellas horas encara transitan, y ni la *pareja* que també passá s'en adonessin. Al fi un home que 's dirigia á Sant Andreu al passar per allí la senti gemegar y saltant al camp l'ausiliá com pogué, la portá fins á la carretera y passant per casualitat una tartrana que anava á Barcelona compadescut son duenyo de la desgracia d'aquella pobre dona, la trasladá llavors á la ciutat y á la mateixa habitació de la desgraciada.

En cap d'aquestos cassos han intervingut los agents de la autoritat.

—S'ha publicat lo número 30 del important setmanari *Enciclopedia Médico-Farmacéutica*, que es publica baix la direcció del doctor don Estanislao Andreu y Serra. Conté variats é interessants travalls d'actualitat.

—En l'últim número de *La Antigua Union* hi llegim un sueto que veraderament nos fa llástima per la manera com fanatisa á certas personas l'afany de defensar á algunas individualitats.

Per mes que nosaltres no hem vingut al camp periódistich pera entaular

discussions ridiculas y poch profitosas, no podém menos que dir á *La Antigua Union* que L'ART DE SANT MARTÍ ni en son número passat y en cap de tots los publicats hi ha una sola paraula dita sens que hagi sigut guiada per la més estricte imparcialitat.

Segurament que tots nostres números han sigut llegits per l'autor del suelto que 'ns referim y en cap d'ells ha vist que no hi regnés la mateixa imparcialitat que 'ns guiá al publicar l'acta de la sessió que motivá á *La Antigua Union* tal suelto.

Y no podém acavar aquí, puig devem dirli que per més que 'l regidor senyor Forn coneixi las tasqueras del municipi, y per lo tan lo reglament de sessions, en lo moment de volguer discutir lo que havia sigut aprovat deixar sobre la taula pera poderse votar ab verdader coneixement de causa, no fen lo que devia, puig es per tothom sabut que quant está acordat deixar sobre la taula un assumpto per son degut estudi no se admeten sobre 'l mateix discussions de cap classe, y sols diu alguna cosa, si 'l President es prou amable, aquell individu que no te altre missió que crear obstacles, no lo qui vol ésser ab tot imparcial buscant lo millorament del poble que representa, quan de regidors se tracta, quals obstacles no créyem intenti posar lo senyor Forn.

—Importants son pera las familias, professoras, modistas, etc., etc., los dibuixos que per quaderns ó plechs publica cada vint dias lo conegut dibujant don Jaume Brugueras, en son periódich la *Bordadora*.

—S'ha publicat lo Butlletí de la «Associació d'Excursions Catalanas», perteneixent al mes de Maig, que conté un important Sumari.

—La Marsellesa del microbo que ara 's canta á París:

«Allons, enfants de la patrie
Le petit microbe est arrivé,
Contre nous de la bacterie
L'étendard sanglant est levé (*bis*).
Au phénol, citoyens!
Viv'les fumigations!
Désinfectons! Désinfectons!
Que l'audanum abreuve nos sillons.»

Los francesos no perden lo bon humor ni tractantse del cólera, y sino aquí 'n tenen un altre:

Los periódichs de París refereixen lo següent cas ocorregut á Marsella.

Una persona oferí á un marsellès de complacció robusta una grossa cantitat si passava part de la nit entre 'ls llansols en que hi hagués mort lo dia antes un colérich.

Lo marsellès acceptá y estigué en lo llit durant dos horas; pero al matí següent caigué malalt y per la nit moria... del... cólera.

Los llansols no havian servit á ningú.

La por lo va matar.

—Corresponent á la bona acullida que s'ha dispensat á nostre hùmil periódich, desde lo número vinent pensem fer algunas milloras d'importancia referents á la Secció Científica.

—Cridém la atenció no sols de nostras autoritats locals, si que fins de las de tota Espanya, y desitjeriam se 'n fessin eco tots los periódichs de la capital y demés de nostre nació, sobre la baixa que s' experimenta en Tòlon, Marsella y demés pobles infestats del cólera. En virtut de tal descens devém procurar que no minvin las disposicions y la energia que ha regnat fins ara, puig aquest seria lo segur conductor de tan terrible plaga.

Nos fa parlar aixís algunas versions que han arribat á nosaltres referents al poch mirament d' alguns punts de la frontera y fins de Barcelona. Procurem que aquesta confiança no sigui nostre pitxor mal.

—Fa dos setmanas que voliam parlar d' un magatzem de gossos establert en la barriada del Fort-Pio, pero créyam que no hi hauria necessitat puig que menos no podiam esperar de son propietari; y avuy si que 'm de dir alguna cosa tota vegada que continua encara aquell, més que magatzem estable de la rassa canina.

Aquest depòsit sembla que existeix desde que la Junta de Sanitat de Barcelona y Gracia han donat sas corresponentas disposicions espolsantlos segurament de sos districtes.

¿Saben aixó nostres zelosas autoritats?

—En un costat de la plasseta de nostra antiga iglesia y 'l peu mateix de la paret del cementiri hi ha un clot que serveix pera amaran la cals quant se fan obras en lo mateix, y quant no tenen aquestas lloch, s' omple d' ayguas pluvials omplint de miasmas los voltants posant en perill la salut d' aquells vehins.

Donchs ve, á pesar de las queixas y disposicions de la comissió ausiliadora de la Junta de Sanitat, existeix encara lo mateix clot plé d' aygua verdosa y corrumputa. Esperém, y ab nosaltres aquells vehins puig aixís nos ho manifestan, que prompte desapareixerá aquell foc de corrupció.

—Hem llegit en alguns periódichs de la capital del dia 31 del passat, una notícia referent al barri de la Segrera que per lo modo que tots ells ho diuhen nos veyém obligats á esmenárloshi dihent la veritat del fet.

Es lo cas que lo diumenge passat una minyona se passejava per la Plassa de 'n Massadas ab una robusta nena als brassos que era germana seva, quant fou acomesa per dos gossos de mala fatxa que la van tirar per terra, anant la nena á sota y rebent una contusió tant forta en lo cap que 'l moment se li van presentar estensos verdanchs en tota la cara, y á las pocas horas ferms accidents que li ocasionaren la mort al mati del endemá.

Y á propòsit d' aquest desgraciat fet, fem avinent á nostres autoritats que per la Segrera se veuhen á totas horas multitud de gossos sens morrió, per lo que seria convenient dictar alguna orde pera tranquilisar lo vehinat fent desapareixer aquella verdadera plaga; quals resultats hem ja tocat ab l' avans dita desgracia. Es trist posar remey á un mal quant aquest conta ja alguna víctima, pero al menos procurar ab no tenirne de registrar cap mes.

Y continuant ab la Segrera, fem també avinent á la Junta de Sanitat que 'n aquella important barriada, y especialment en lo carrer de Santa Amalia, existeixan alguns femers y munts d' escombrarias, sense que may

hi passi cap carro dels encarregats a fer la llimpiesa pública, y a fé que allí bastant treball tindrian si volguessin fer netedat completa. Si la Junta de Sanitat volgués fer la gracia d'enviarhi algun vehicul, lo que esperém de son marcat zel, ab los seus escombrayres pera que 'n fesin llimpiesa, tots los vehins los hi agrahirian.

—Ab sorpresa llegirem lo número passat de nostre estimat colega local *La Antigua Union*, en que ocupantse de nostre primer article de *Secció Científica*, cregué que 'ns feyem solidaris de las teorías del doctor Kock sobre la importancia que deu tenir l'humitat en lo cólera. Debém fer constar que no 'ns creyém encaça prou autorisats pera discutir si las teorías d'aquest metje, son ó no verdaderas, sols si pera afirmar que sempre, en epidémias ó sense epidémias l'humitat es innegablement perjudicial pera la higiene pública, y per lo tant lo regar de tarde, que la produheix es contrari a la salut.

En quant al regar al demati no sols afirmarem que que no produhia humitat en la atmósfera, si que era altament saludable per ésser lo gran medi *natural* de la producció del antiseptic Osono. La demostració d'aquesta veritat se deu al gran químic Pasteur y está perfectament descrita en la obra de recopilació del Abat y Moigno de tots los treballs del Osono, que forma part de la notable biblioteca de opúsculs sobre tots los invents y descobriments moderns, feta per aquest gran bi-bliófil.

—La *Academia Mont-Real de Toulouse* ha obert lo gran concurs internacional de 1884, qual Concurs anual organiat per dita ACADEMIA, pera tota la Europa, comensá lo 2 de Maig de 1884, tancantse lo 1.er de Setembre del mateix any.

TEMAS A QUE DEUHEN AJUSTARSE LOS TRABALLS:

Primer tema. (poesia). *Oda a Alfred de Musset, de cent versos tot lo més.*—Segon tema. (poesia). *A assumpto y metro lliure, no podent excedir de quaranta versos.*—Tercer tema. (prosa). *Un article en elogi de Lope de Vega, que no podrà excedir de doscentas ratllas.*—Quart tema. (prosa). *Una noveleta original de cent cinquanta ratllas tot lo més.*

Entre los quatre temas s'adjudicarán trenta premis, dotze accésits y cent mencions de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe ab diploma especial.

Las condiciones del Certámen son las següents:

Lo plasso d'admissió acaba 'l 30 d'Agost.

Los manuscrits anirán escrits en una sola cara.

Als treballs s'unirá un plech lacrat que continga nom y domicili del autor, en qual exterior s'escriurá lo mateix lema que consti en la composició, y una pesseta en sellos de Correus, que poden ser espanyols, per drets d'inscripció.

La distribució solemne dels premis tindrà lloch lo dia 1.er de Novembre de 1884, y un avis anterior farà a saber als interessats lo resultat d'aquest Concurs y sa situació respecte a la Academia.

Tot treball contenint alusions polítiques ó relligiosas será rigurosament excluhit y declarat per aquest fet fora de concurs.

Los poetas y prosistas espanyols, pera major facilitat, remeterán sos treballs al Académich don Joseph Martrus, Urgel, 1, 1.º, Manresa.